

GORENJEJC

Političen in gospodarski list.

Izhaja vsako soboto
zvečer

Stane za Kranj z dostavljanjem na dom 4 K, po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K, za druge države stane 6-80 K. Posamezna številka po 10 vin. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Uredništvo in upravnništvo je na pristavi gosp. K. Floriana v »Zvezdi«.

Inserati se računajo za celo stran 50 K, za pol strani 30 K, za četrt strani 20 K. Inserati se plačujejo naprej. Za manjša oznanila se plačuje za petil-vrsto 10 vin., če se tiska enkrat, za večkrat znaten popust. — Upravnštvu naj se blagovoljno pošiljati naročnina, reklamacije, oznanila, sploh vse upravne zadeve, uredništvu pa dopisi in novice. — Dopisi naj se izvolijo frankirati. — Rokopisi se ne vračajo.

Kako se godi nam Slovincem v Kočevju?

(Izviran dopis.)

Poročila prihajajo, da v Kočevju nisi varen življenja, da hočejo pobijati Slovence ob belem dnevu, kakor polhe. Kaplana Kopitarja in okoliške kmete je napadla pijana druha, jih zasramovala, pljuvala jim v obraz ter jih celo ranila.

V Dolgi vasi, četrť ure od mesta Kočevja v Livoldski občini, prebiva precej Slovencev, kateri so se naselili iz Loškega potoka, od Sodražice t. d. Doma prodajo svojo zemljo ter potem kupujejo od Kočevarjev posestva, kajti ti so leni, zemlje ne marajo obdelovati, veseli jih samo krošnja in krama, ter ponujajo drobno blago križem sveta. — Takoj poleg te vasi je občina in vas Livold s 65 hišnimi številkami, katera vas je na glasu, da ima v okraju najrodovitnejša polja in travnike, katere obdelujejo marljivi Slovinci.

Ako bi imeli ti posestniki kako ožjo voz, katera bi jih združevala in jim dajala moč in pogum, bi ostali vsi zavedni Slovinci. Take pa, prepusteni samim sebi, zaničevani od mestnih »purgarjev« in še mogoče kakih renegatov, kateri se dobe skoro v vsaki vasi, izgube počasi veselje do materinščine, posebno ko se privadijočasoma kolikortoliko kočevščine. Najžalostneje pa je, da so sole nemške, na katerih poučujeje fanatično zagrizeni nemški učitelji in deloma ravno tako tudi duhovniki. Mladina se kmalu odtuji slovenščini, ker sliši v šoli samo blatenje jezika, a z ostalimi šolarji govori na potu v šolo in iz šole, na vasi, pri igranju i. t. d. le hindr-houdr.

Pridejo pa v poštev tudi mešani zakoni med Slovinci in Kočevkami in tak rod je kmalu izgubljen, ker navadno mož odneha na ljubo ženi.

Skoro polovica posestnikov v teh dveh vaseh je deloma še Slovencev, kateri niti ne razumejo kočevski, ali pa so se je malo privadili, govore pa jo izključno njih otroci. V nadrobnejem je v Livoldu 25 posestnikov Slovencev in v Dolgi vasi 27. Pa tudi v drugih vaseh se dobe še Slovinci, tako v Črnem potoku, Mozlju, Kmetji lipi, Reki, Moravi itd.

Vsi ti ljudje so bili v narodnem oziru popolnoma zapušteni. Hodili so pač ob nedeljah v mesto k službi božji, a med propovedjo so imeli na trgu svoje konference in zasebne pogovore.

Pred par leti se se čuli iz Kočevja razveseljajoči glasovi. Po inicijativi istega okraja se je ustanovila posejilnica, nastala je slovenska trgovina ter celo prišla neka hiša sredi mesta v slovenske roke. Vse bi bilo prav, ako bi bili poslani tja revni, zreli, pametni in previdni delavci. To se ni zgodilo. Uganjalo se je skorinskaz večno pijančevanje, pohajkovanje, izivavanjei, t. d., tako da namesto bi bil alevnaki živeti podkrepljen, je izgubil sploh vsak ugled. Posledica je bila propad slovenske trgovine, katero se je sicer izkušalo rešiti, a je bil že cel početek nesrečno začel.

Trezno povedano: kočevskih Slovencev kot takih ne zadene krivda teh neuspehov. Pač pa oni, katerim je bil cel položaj znan, kateri bi morali početno delo skrbne negovati in voditi, pa niso storili ničesar.

Letošnje leto se je ustanovila podružnica Ciril in Metode. Z veseljem so prišli kmetje in delavci, katerih je v rudniku okrog 400 — deloma Slovencev in Hrvatov — a treba je povdanti, da na

ustanovni shod ni bilo niti zastopnika C. M. družbe, čeravno se je prejšnji dan baje celo odpeljal s postaje Velike Lašče v Ljubljano. Že med zborovanjem prejme nekdo pismo, naj se oprostí odsotnost zastopnika. Če bi se bila pripravljena neka oseba na vse eventualnosti, bi niti zborovanje ne bilo mogoče.

Zalostno za Kočevje pa je, da Slovinci nimajo nikakega voditelja. Nekdanji greh glede nastavljanja mladih, skoro nadoletnih ljudi na odgovorna mesta se še ravnotako nadaljuje. In to prihaja ravno iz Ljubljane, kot bi nekateri revizorji ne imeli drugega opravka, kator ob svojih uradno poslanih delih, umeščevanje svoje neprestajljene »slahete«.

Pri nas Slovincih je že križ, da se gleda najprej na sorodstvo, kakor na splošno narodno blaginjo. Zato pa tudi ni nikjer pokazati napredka. V nekaterih stvarih, kakor vidimo prav iz zadnjega časa, nazadujemo. Kje leži temu krivda? Da pri Slovincih v Kočevju ni napredka, je glavni vzrok, ker ni voditeljev. Ljudje, kateri bi lahko kaj storili, so preleni, preveč kosodni, potrebujejo morebiti časte itd., da pa še hočejo kaj storiti, jim je vpitje na veliki boben narodnosti samo briga za lastni tep. Dolžnost slovenskega naroda kot takega bi bila, ker prav narod bode doprinesel za Kočevje še marsikatero žrtvo, da postavi na odgovorno mesto človeka, kateri bi imel zaupanja.

Sicer je res zadnji čas nastopil nesebičen, idealen kočevski kapelan, da organizira Slovence. Radi tega je imel prestatí že marsikatero britkost celo od svojih kočevskih — sveda nemških — sobratov-duhovnikov. V zupnišču se mu odpovedal celo hraso, samo vsled tega ker uči in predava Slovincem v bližnjih vaseh v slovenščini.

PODLISTEK.

Leo P.:

Angela.

Angela je bila lepa mestna deklica.

Dčile so jo lepe sanjave oči, nežna obrazna polt in bujni lasje. V njenem telesu je bivala ljubkost in živahnost. Njen oče je bil uradnik srednje kategorije, mati pa ji je v petnajstem letu njene starosti umrla. Pred smrtjo je zašepetala hčerki te-le besede: »Angela, za-te se bojim!« V spominu je imela deklica te besede prezgodaj ji umrle svoje matere, ki je v življenju toliko skrbela za svojo hčer.

Po materini smrti je bila Angela navezana na svojega očeta, ki pa je bil samotarski in ji ni, kot pokojna mati, karal ljubezni, in pa na bogato teto v Trstu, ki je zelo skrbela za blagor svoje nečakinje.

Pretekla so leta in deklica se je razvila v občudovanja vredno lepoto; marsikak pogled je poln hrepenenja obvisel na njeni krasni postavi. Te razmere so jo pa vzgojile v koketo. Z dvajsetim letom je postala vrtularica in je sprejela privatno službo v večjem kraju na deželi.

Angela je vedela, da ji ne bo treba dolgo službovati, ker je imela priložnost, da je osreči kak njen oboževalec, izmed katerih sta bila v ospredju dve osebi: Maks in Fran, človek neleppe znanjosti, a poln sladkih fraz.

Maks je bil zlatar v bližnjem mestu; obrt mu je gmotnost vedno bolj pospeševala. Pridobil si je podporo Angelinega očeta in sjene tete — bil je daljni sorodnik — in teta bi Angeli prispevala tudi z doto — oče ni imel privatnega premoženja — če se poroči z Maksom. Deklica je prosila časa za premislek, v resnici pa se je vdala ljubezni Frana, ki je bil deželni uradnik, a radi zapemarjanja službe discipliniran in mu je bila pri najboljsem avanzma osigurjena le mala bodočnost. Imel je tudi razmere z nebroj deklicami in sploh jako tempo preteklost. Pridobil si je Angelo in jo popolnoma omanil. Vedno jo je obiskoval. Povdarjal je, da, skoravno je imel razmere z drugimi ženskami, ki so mu zato dajale poved, je vendar sele po spoznanju nje začutil moč prave ljubezni in nje čarobno arečo. Oigural jo je, da le njo mora in mora ljubiti in da mu je brez nje življenje mehur, ki ga lahek veter razbija v nič. Spominjal jo je, da je ljubezen življenje in da bodoča tedaj živela, če se ljubi, ker premagala bodoča vse ovire, ki bi zadrževale združitev v zakon. Strasil jo je tudi, da gre ona v naročje drugega le čez njegovo truplo in da končno tudi nje ne pustí žive nikomur.

Poleg tega ji je vzbujal vedno čut samostojnosti. Obžaloval jo je, da je pod vplivom sorodnikov in da se ne upa kot emancipiranka odkloniti nasilno navzeta glede poroke.

Hojskal jo je napram zlatarju, ostamotil ji je tega kot vsakdanjega človeka. Tako jo je omotil,

da je Angela morala pripoznati, da ga neskončno ljubi in to kljub njegovi preteklosti, ki je bila baje doba nerazsodnega življenja. Verovala mu je, da je ona prva ženska, ki mu je vzbudila pravo ljubezen, blaženo ljubezen, ki jo bo gotovo čutil neomajano, trajno, in bo vsadila v zakon toliko lepe sreče in duševnega miru.

Maks ji je ponovil svojo ponudbo glede poroke. Ljubil jo je, za njeno odnošje do Frana pa ni vedel. Ona pa je odlašala in odlašala odločilno besedo. Nastopila sta tedaj se oče in teta, da uredita poroko z Maksom, s katerim bi stopila v res srečen zakon z dostojnim, ljubezni polnim, modrim in dobro situiranim ženinom. A kaj; Francetovo hujskanje in razmere do njega so ji jemale razum in jo zavedle v skrajno zagato.

Zapeljanka je ljubila Frana, a vedela je, da prave bodočnosti na strani malega, a še discipliniranega uradnika, ako ne upošteva sreče, ki jo daje ljubezen, ne bo. Vedela pa je, da bi imela ob strani Maksu lepo življenje, velik ugled in svetega moža.

Frana je popolnoma verovala, a končno se je tudi bala njegove nezvestobe. O Maksu pa je bila trdno prepričana, da bi sivalo se za njo in vedela je, da ji more se ta uzorna zvestoba obuditi srečo.

Omanovala jo, trpela V kraj, kjer je službovala Angela, je prišel tudi državni uradnik, Leo po imenu. To je bil zelo značajan. Daje pri...

Ako še niste, pošljite naročnino!

Najhujšo jeto pa kuhajo Kočevarji brez razlike, bodisi duhovniki, odpadniki ali brezverci na kapelana Kopitarja, ker dela propagando, da se v kočevski župni cerkvi vrše tudi slovenske propovedi, katerih dosežaj ni bilo.

Do grla zadolženi meščani hujskeje mob, da grozi in pretepa Slovence, ko se zbirajo v svojem društvu. Med hujskači se posebno odlikuje neki Jožef Bartelme, trgovec z železnino in načelnik iz osem članov obstoječega «turnforajna».

Pa tudi državno uradništvo, katero bi moralo biti nepristransko, se odlikuje z blatenjem in zaničevanjem Slovencev.

Upati je, da slovenska državnozbornska delegacija stori svojo dolžnost na Dunaju ter pouči take ljudi, po kaki ceni se dobi pečen kostanj!

Kako bomo volili po novem občinskem volilnem redu.

Dalje.

B. Volilni imeniki.

34. Katere volilce je sprejeti v imenik prvega volilnega razreda? V imenik prvega volilnega razreda se sprejme prva tretjina volilnih upravičencev, ki so vpisani v seznamu volilcev. (Na primer. V seznamu volilcev je 300 volilnih upravičencev. Upravičenci od št. 1 do št. 100 volijo v prvem razredu.)

35. Katere osebe volijo v drugem volilnem razredu? V drugem volilnem razredu volijo: 1. Vsi ostali volilni upravičenci, ki v seznamu volilcev neposredno sledijo volilnim upravičencem, ki so sprejeti v imenik prvega volilnega razreda. (V primeru pod točko 34 torej volilni upravičenci od št. 101 do št. 300.) 2. Četudi nimajo v občini predpisanega nobenega občinskim dokladam podvrženega davka, ako I. imajo vsaj že eno leto svoje redno bivališče v občini, II. jim ne manjka splošnih lastnosti, ki jih predpisuje zakon za volilne upravičence (glej točko 2), III. niso od volilne pravice izvzete ali izključene (glej točko 5 in točko 7) sledeče osebe: a) duhovniki, ki so nameščeni v dušnem pastirstvu, ali ki so stalno ali začasno upokojeni; b) dvorni, državni, deželni uradniki in uradniki javnih zakladov in c. kr. državnih železnic; c) upokojeni častniki (avditorji, vojaški zdravniki, vojaški računovodje) in vojaški duhovniki v pokoju in v razmerju izven službe, kakor tudi aktivno službuječi, upokojeni in v razmerju izven službe stojči vojaški uradniki; d) doktorji in magistri, ki so dosegli svoje akademično stopnjo na kakšnem tuzemskem vseučilišču, pooblašeni civilni tehniki in oni rudniški inženjerji in tehniki, kateri so prestali na kakšni tuzemski tehniški visoki šoli stroge izkušnje; e) stalno nameščeni voditelji, nadučitelji in učitelji na ljudskih in meščanskih šolah in na visjih učiliščih nameščeni ravnatelji, profesorji in učitelji; vse te osebe tudi, če so stalno ali začasno upokojene; f) stalno nameščene, stalno ali začasno upokojene učiteljice na ljudskih in meščanskih šolah. 3. One osebe moškega in ženskega spola, ki a) imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini, b) se jim je v tem času vsaj že eno leto sem predpisala v občini na neposrednih davkih, ki niso podvrženi občinskim dokladam, najmanj skupna vsota 20 K, ako imajo splošne za volilca potrebne lastnosti (glej točko 2) in niso od volilne pravice izvzete ali izključene (glej točki 5 in 7). Vse te osebe je sprejeti v imenik drugega volilnega razreda.

36. Kdo voli v tretjem volilnem razredu? 1. Vsi tisti volilni upravičenci, ki so vpisani v volilnih imenikih prvega in drugega razreda; 2. tiste osebe moškega in ženskega spola, ki a) imajo vsaj že dve leti svoje redno bivališče v občini, b) se jim je v tem času predpisala vsaj že eno leto sem v občini na neposrednih državnih davkih, ki niso podvrženi občinskim dokladam, manj kakor 20 K, ako imajo splošne za volilca potrebne lastnosti (glej točko 2) in niso od volilne pravice izvzete ali izključene (glej točki 5 in 7). 3. Tiste osebe moškega spola, ki a) imajo vsaj že tri leta svoje redno bivališče v občini, b) jim ne manjka za volilca potrebnih splošnih lastnosti (glej točko 2), c) niso od volilne pravice izvzete ali izključene (glej točki 5 in 7), četudi ne plačujejo sploh nobenega direktnega davka v občini. Vse te osebe je sprejeti v imenik tretjega volilnega razreda.

37. Koga je sprejeti v volilni imenik podobne? V imenik volilcev podobnih (§§ 13 in 14 obč. r.) se sprejmejo volilni upravičenci dotične podobne iz prvega in drugega volilnega razreda,

toda vsak volilni upravičenec le enkrat. Ako je volilnemu upravičencu predpisan davek v različnih podobnih, ga je sprejeti v volilni imenik tiste podobne, kjer mu je predpisan najvišji davek.

38. Od katerega dne se račun predpisani čas, kako dolgo, da volilec prebiva v občini in mu je predpisan davek? Ta čas se račun od dne, ko so se razgrnili imeniki volilcev.

C. Razgrnitev volilnih imenikov in reklamacijsko postopanje.

39. Kdaj se razgrneje volilni imeniki? Imeniki volilcev se morajo vsaj tri tedne pred volitvijo razgrniti v občini, da jih vsakdo lahko vpregleda.

40. Ali je razgrnitev volilnih imenikov tudi razglasiti v občini? Razgrnitev je v občini razglasiti po javno nabitih listih s pripombo, da se smejo vlagati ugovori proti imenikom volilcev med omejenim tritedenskim rokom od dneva razglasitve naprej pri županu, in sicer pismeno.

41. Kdo sme vlagati ugovore? Ugovore sme vlagati: 1. vsakdo, kdor je vpisan v volilni imenik, 2. vsak nevpisani volilec zate, da se vpiše v volilni imenik.

42. Kdo razsoja o vložnih ugovorih? Reklamacijska komisija.

43. Kako je sestavljena reklamacijska komisija? V reklamacijski komisiji so: 1. župan kot predsednik komisije, 2. štirje občani-volilci, katere izbere občinski odbor.

44. V katerem času ima reklamacijska komisija rešiti vložene ugovore? Najkasneje v osmih dneh potem, ko potече tritedenska doba razgrnitve.

45. Kako se razglasijo razsodbe reklamacijske komisije? Na ta način, da župan tekom treh dni po izvršenem postopku reklamacijske komisije popravi volilne imenike na podlagi razsodb reklamacijske komisije in tako popravljene volilne imenike zopet na vpogled razgrne ter to z javno nabitimi listi v občini razglasi.

46. Koliko časa ostanejo po razsodbah reklamacijske komisije popravljene volilni imeniki na vpogled razgrnjeni? Osem dni.

Dalje prih.

Potni spomini.

Dalje.

Med takim pogledom po krajini pridrdra vlak v Brno, glavno mesto Moravske mejne grofije, katero mesto pa je v Avstriji tudi najbolj obrten in industrijalen kraj.

Dimnik pri dimniku se dviga krogokrog mesta, celo v daljno okolico od raznih tvornic, največ tkalnic za volneno in bombaževo blago; ravno tako je industrija strojev in usnja zelo razvita. V celem je v ožji okolici Brna in v mestu 150 tovarn. Res lepo število! V mestu je razvita zelo razširjena trgovina s sirovinami, volno, kožami, usnjem, železom, vinom, semenom i. t. d.; vsako leto se vršita dva velika semanja, znana po vsem svetu. Tovarniški izdelki se razpošiljajo v Ameriko, Španijo, Anglijo, Orijent i. t. d.

Brno ima 109 361 prebivalcev, med katerimi je vstetih tudi 4548 vojakov. Po narodnosti je v mestu 64 $\frac{1}{2}$ % Nemcev in 25 $\frac{1}{2}$ % Čehov. Po veri pa 98.414 katoličanov, 2467 protestantov in 8243 judov. Odlikuje se po 15 cerkvah, 14 kapelah, 9 samostanih, poleg tega se dveh protestantovskih cerkvah in eni judovski molitvenici (sinagogi).

Podobno kakor v Ljubljani grad vlada nad Brnom Spilberk, visok 288 m. Po hribu so speljane mične steze, ob katerih leže cvetlični in drevesni nasadi. Z vrha je krasen razgled nad mestom. Ondi je tudi močan grad, nekdanja prestolnica deželnih grofov, kateri je služil pozneje kot trdnjava, a so jo sedaj izpomenili v jetnišnico. Dal poslopja služi tudi kot vojašnica.

Mesto je staro. Znano je že leta 1048; veliko je trpelo ob raznih vojskah. Leta 1428 je bilo oblegano od Husitov, neke češke verske ločine, leta 1645 so oblegali mesto celih 16 tednov Švedi, ne da bi ga premagali.

Ker ne leži ravno daleč od Prusije, oziroma Nemčije, so tudi ti leta 1742 oblegali mesto dva meseca, ne da bi ga zavzeli, pač pa so grozno opustošili okolico. Leta 1805 in 1809 so prišli tudi Francozi vanj ter je imel cesar Napoleon I. en čas v njem svoj glavni stan.

Ob nesrečni vojski za Avstrijce leta 1866 pri Kraljevem Gradcu na Češkem so zopet zasedli to mesto nemški vojaki dotlej, da se je sklenil mir.

Kar je pri nas po mestih opaziti, oziroma le po gotovih trgovinah, je ta, da prineso okoličanke Moravke na trg veliko število že oskubene in očiščene perotnine, posebno gosji. Na trgu se prav lahko kupijo gosje ledvice.

Moravski kmetje sploh vede veliko število perotnine. Gosji, posebno jesenski čas, se pasejo kar po polju, za kateri namen najamejo celo pastirje.

Nekoliko od Brna proti vzhodni strani do Olomuca se razširja najrodovitnejše polje dežele od vodi Hani in Moravi. Zategadelj se imenujejo tudi odnotni prebivalci Hanaki. Štejejo jih v splošnem med premožne ljudi, vendar njih vsaj in demerji

ne izgledajo kaj posebno. Kmečka vas v kranjskem ali kamniškem okraju je mnogo okusnejša in tudi lepša. Pri nas so vsaj ceste dokaj trdne, kar ondi niso, ker ni dobili dovolj kamenja za posipanje ter se dviguje ob času deževja silna ilovica.

Tudi ni videti okrog hiš prostornih vrtov kakor pri nas. Hiše so stlačene kar največ na kup ter so splošno samo pritlične.

Vsi prostori, ležeči na cesti, so zazidani, da ni mogoče priti preste na dvorišče. Vhod je samo skozi poslopje — veže — in velika obzidana vrata na dvorišču. To je po obeh straneh ceste v vasi; navadno se vrsta hiš koncem vasi sklene, da ni mogoč izhod iz nje, ali pa se cesta izgubi pri kakem ozkem prehodu v navaden razoran poljski kolovoz. Največkrat je vhod v vas le na enem koncu. Drugod ni mogoč, ker v vasi so vhodi na dvorišča zazidani, na zunanji, poljski strani pa je ravnatoko.

Prav taka tesnoba obide človeka, kakor v vaseh naših južnih krajev, I. trije, Goriške i. t. d. Kamen in zidovje, drugega nič, z razločkom, da je na Moravskem v rabi opeka, ker kamenja ni.

Tesnoba odide človeka, kdor ni vajen videti domov, okrog katerih se raztezajo široki vrtovi in odprti prostori, čuti se, kakor bi ne bil prost.

Dalje prih.

Poučni listek.

O sestavi računskih zaključkov.

Splošno.

Sestava računskih zaključkov dela prav mnogokrat težkoče koncem leta voditeljem teh in onih zadrug, bodisi domačih kmečkih posojilnic in hranilnic-rajrajznovk, katerih je itak že skoro v vsaki župniji ali vsaj župniji po ena, če ne celo več, bodisi kakih drugih zadrug, katere služijo kmetu za predelavo njegovih produktov, v vnovčevanje in prodajo teh izdelkov, kakor so n. pr. mlekarske ali vinarске zadruge; zopet druge v lažje, uspešnejše ter intenzivnejše obdelovanje zemlje in spravljjanje pridelkov, kakor strojne zadruge, včasih tudi kmečke gospodarske zadruge imenovane, katerim je odmerjen v pravih nekoliko širši delokrog. Imamo zopet zadruge za izboljšanje živinoreje; sem spadajo: živinorejske in prašičerejske zadruge, konjerejske zadruge.

So zopet kraji po naših slovenskih deželah, kjer je razširjeno konsumno združništvo, katerega prvotni namen in potreba izhaja iz časa letin, ko je posebno na jugu preostajal vinski pridelek, katerega ni bilo moč vnovčiti; prebivalci so ustanovili gospodarsko društvo, konsumno društvo, kjer se je točil njih pridelek in ako se je le ta poprodal, so kupili šele novo vino — seveda na skupni račun — od nečlanov ali iz kakega drugega kraja.

Oblasti zahtevajo računске zaključke.

Zakon ali postava zahteva, da morajo vse zadruge vsaj v prvi polovici leta, nadalje do 30. junija predložiti od občnih zborov odobrene računске zaključke pristojnim okrajnim glavarstvom, da jih le ti predložijo svojim vladam ter davčnim oblastem v odmero, oziroma vsaj radi kontrole plačanih davkov.

Imamo sicer zadružne zveze, katerim so zadruge podvržene v svrhu pregleda, dajejo jim tudi radevolje nasvete glede delovanja ter jim priskočijo koncem poslovnega leta na pomoč pri sestavi zaključkov, kolikor jih zadrugam samim, oziroma njihovim organom ni moč.

Vendar zadružne zveze svojim članicam vsikdar ne morejo tako točno ustreči, kakor bi mogoče same želele, ker se tudi njim samim nako-piči v tem času največ dela v lastnem uradu.

Ako pa zaključek oblasti ni pravočasno predložen, se zadruga kaznuje od davčnih oblasti radi nereda.

Pa tudi na javnost naredi malomarna zadruga neugoden vtis, ako le odlaša in odlaša, da bi predložila račun javnosti, iz kojega se kaže in zrcali delovanje minulega leta.

Zaključek mora biti pravilen.

Sestava letnega računskega zaključka dela marsikom preglatice, posebno začetnikom, ker ne vedo, kako številke postaviti v prometu, bilanci ali računu izgube in dobička, da izgleda računski zaključek kot pravilno sestavljen, da mu zaupa ljudstvo ter velja pri davčnih uradih.

Našel se bode semintja tudi kak član zadrug, kateri bi želel in hotel spoznati bistvo in podlago sestavi računskih zaključkov, da mu jih je moč preizkusiti na njih pravilno sestavo. Saj: več oči več vidi in kontrola nad našim združništvom je vedno dobra.

Zdravo, uspešno, koristi donašajoče združništvo, katero je ponos voditeljem, bode le ondi, kjer je zadostno nadzorstvo; samo sebi ali slepi sreči prepuščeno, hira toliko časa, da obnemore.

Naravnost potrebno je, da so poučeni o pravilni sestavi člani načelstev in nadzorstev, ker ti so za uspešno delovanje odgovorni in prvi vrsti ter bi šli morebitni nedostatki lahko njim na rovaš. Morajo pa tudi ti pravilnost in resničnost zaključkov potrditi s svojimi podpisi na izvirniku.

Zgodi se rado, da kdor sestavlja zaključek, drži istega za sebe, kakor največjo tajnost, tako kot nekdanji lijači in sestavljalci raznih kovin, ter ne mara poučiti o sestavi zaključka nikogar. So navadno to ljudje one vrste, kateri imajo od tega postranski zaslužek, v njih glavah pa roji domišljija o bogve kakšnem njihovem znanju!

V pravilno sestavljenem računskem zaključku vidimo koncem leta resnično stanje zadruge, katero se nam kaže nasproti. Iz njega se spozna moč, uspešnost delovanja, zaupanje in nasprotno od denarnih zadržug odvisnih novcev, vlog, rezervnih zakladov itd., kakor kaže večje ali manjše zaupanje in likvidnost.

Zaključek mora odgovarjati natanko zaključnim številom ali saldov v poslovnih knjigah. Če bi ne odgovarjal, smemo domnevati, da je zaključek potvorjen. So tudi izjeme, katere omenimo kasneje.

Dalje prih.

V Kranju, dne 7. januarja 1911.

Cesarjeva bolezen. Cesar je obel na majhnem prehlajenju, katerega posledica je bil nahod, ki pa se ni pojavil v preveliki meri. Cesar je ostal ob navadni uri in je rešil vse akte. Hotel se je celo odpeljati iz Schönbrunn, pa je ostal tam šele na odločen nasvet svojega zdravnika, ker se je bilo bati, da bi hladni jutranji zrak mogel škodovati njegovemu zdravju. Avdijence, ki so bile pripravljene za dopoldne, so se tudi izvršile, kar je dobro znamenje. V splošnem se sodi, da bo bolezen kmalu prešla; o kakem resnem obolenju ne mara biti govora.

Baron Bienerth, ki je dobil od cesarja nalogo, da sestavi novo ministrstvo, razpravlja s prvaki vseh mogočih političnih strank, da najde podlago za sestavo novega ministrstva. Ker visi to vse še v zraku, ni vredno pričakovati teh vesti, ki se lahko že jutri razkade. Imed vseh imen, ki se javljajo, ni ne enega takega, da bi se smel pričakovati resen preobrat v vladi. Večinoma se ponujajo obnošene obleke. Kadarkoli bomo definitivno zvedeli za nova imena, bo menda še dosti zgodaj. Za večnost si jih potem tudi ne bo treba zapomniti.

Nekaj imen novih ministrov že mrgoli po raznih listih, pa ne drže trdno, ker čitamo, da se ta ali oni kuje, oziroma da je nemogoč. Čehi se odločno branijo vstopiti v Bienerthovo ministrstvo. Imenuje se tudi, da je kandidat za poljedelsko ministrstvo slovenski poslanec Povše. Vsekakor dobimo najbrž že v kratkem popolno listo novih ministrov.

Portugalskega so zadnje dni prihajale vesti, da je republika v največji nevarnosti. Govorilo se je o vojski in mornariški zaroti, kateri je baje namen, posaditi zopet kralja na tron, na drugi strani pa se je javljalo o pripravah nekake jakobinske stranke, o anarhističnih stavkah in podobnih rečeh. Vesti so bile že od začetka precej sumljive, ker je bilo v njih preveč konfuznosti. Tako je eno pero čisto vedelo, da je vse organizirano za sprejem kralja Manuela, drugo pa je pripovedovalo, da pride stric bivšega kralja, vojvoda od Oporta, na prestol. Republikanska vlada javlja, da so vse te vesti neresnične. Da ima sedanja vlada težave, bo že verjetno. Grehi preteklosti se ne daje odpraviti kar čez noč in da pristaši kraljevstva rujejo in ščujeje, bo gotovo tudi resnično. Vendar pa ni zelo verjetno, da bi imeli rojalisti kaj opravičenega upanja. Portugalska republika se bo menda razvijala naprej, ne pa nazaj.

Na Španjolskem je vlada podala demisijo, da spozna, če kralj soglasa s njenim programem ali ne. Kralj je zopet naročil dosedanjemu ministrskemu predsedniku Canalejasu, naj sestavi kabinet. Na novo so imenovani ministri Gasset za javna dela, Alfonso Castrillo za notranje zadeve, Amos Salvador za nauk.

V Mehiki revolucija še ni končana. Koncem starega leta so imele vladne čete štiri dni hude boje z vstasi pri Casa Colorado in so izgubile 600 mož.

Gospodarski del.

Podraženje cimenta. Cement se je nečuvno podražil. Tako je n. pr. Adria Portland Spalato istega podražila za približno 135 kron pri vsagonu. Tovarne so deloma že kartelirane, deloma pa se še bodo.

Kuga na gobcu in parkljih se širi na Kranjskem. Dosedaj so v mestni klavnici v Ljubljani vsled te kužne bolezni pobili že dva transporta živine in tudi nekaj domačih krav, ki so stale v istem hlevu kot importirani voli, ki so oboleli. Vsaka skupaj so menda pobili že 70 glav živine. Kuga na gobcu in na parkljih se je pa tudi že zametala s ljubljanskega kolodvora drugam. Menda so je konstatirali tudi na transportu živine, ki jo je poslala s Kranjskega klerikalna «Gospodarska zveza» v Pulj. Ljubljanski kolodver je menda sploh okužen. Napaka se je že napravila, da se je pustilo transport volov, ki je došel v Ljubljano na sveti večer, gmati skozi mesto v Predovičeve hleve in da se ni o sumljivosti prvega vola nemudoma obvestilo ravnateljstvo tukajšnje mestne klavnice. Sedaj so se sicer izdale od vlade najstrožje desinfekcijske odredbe glede Predovičevih hlevov in glede objektov

v mestni klavnici. Rampe na južnem kolodvoru pa sploh ni mogoče razkužiti in se je menda sploh poizkusilo ni. Ker se je živina pojavila po južnem kolodvoru in ker se jo je gnalo po cesti v klavnico, je sedaj ves prostor, kjer se je gibala živina, okužen. Vsled tega je menda že obolel transport za Pulj in tudi na Dolenjskem so malone že vsi sejni prepovedani radi kuge. Vse kaže, da se bo v kratkem kuga na gobcu in na parkljih razširila po celem Kranjskem in da se je tudi pri nas na Gorenjskem ne bodo ubranili, kakor se je drugod niso mogli.

Tedenski sejem v Kranju dne 2. januarja 1911. leta. — Prignalo se je: 173 glav domače goveje živine, — glav bosanske goveje živine, — glav goveje živine hrvaške, 3 domačih telet, — hrvaških telet, 27 domačih prašičev, — hrvaških prašičev, — domačih ovac, — hrvaških ovac, — koz, — buš in — bosanski bivol. — Za mesarja je bilo 105 glav domače govede, — glav bosanske govede in 27 domačih prašičev. Cena od kilograma žive teže: 96—98 vinarjev za pitane vole domače, 88—90 vinarjev za domače srednje pitane vole, 80—82 vinarjev za nepitane domače vole, 00—00 vinarjev za bosansko goved, 1 K do 1 K 20 vin. za teleta in 0 K do 0 K 00 vin. za prešiče za rejo, 1 K do 1 K 16 vin. za prašiče pitane. — Pšenica K 10:50 proso K 7:50, rž K 8—, oves K 8:75, ajda K 8:50, repno seme K —, detelno seme 68 K do 70 K, fižol, ribničan K —, mandalon K —, koks K —, krompir K 3:50 za 50 kg.

Mestna hranilnica v Kranju. V mesecu decembru 1910 je 436 strank vložilo 104.132 K 07 vin. 239 strank je dvigalo 93.999 K 68 vin. 8 strankam se je izplačalo posojil 18.300 K — vin. Stanje hranilnih vlog brez kapitalizovanih vlož. obr. 4.561.694 K 06 vin. Stanje hipotečnih posojil 3.018.136 K 86 vin. Stanje občinskih posojil 471.591 K 27 v. Denarni promet 364.696 K 35 v.

Mestna hranilnica v Radovljici. V mesecu decembru 1910 je 315 strank vložilo 87.522 K 76 vin. 301 strank vzdignilo 80.073 K 47 vin. 45 strankam se je izplačalo posojil 35.184 K — vin. Denarni promet 581.702 K 86 vin.

Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu decembru 1910 je 237 strank vložilo 67.933 K 19 vin. 163 strank vzdignilo 81.220 K 56 vin. 5 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 13.100 K. Stanje hranilnih vlog 2.014.033 K 94 v. Stanje hipotečnih posojil 1.556.100 K 73 vin. Denarni promet 418.396 K 04 vin.

DOPISI.

Boji za žabniško šolo.

Poroča Fr. K. iz Žabnice.

V šestdesetih letih se je izdal ukaz, da se mora v vsakem kraju, ki šteje 500—600 duš, zidati šola. In eden zmed takih mnogih krajev je bila tudi vas Žabnica pri Škofji Loki. Ko so Lovrenc Kuralt, Janez Kuralt in Matija Hafner brali ta ukaz, so se takoj napotili v Ljubljano h korarju Zavašniku, kateri je bil postavljen za šole. Obljubil jim je, da bode takoj vložil višjim oblastem prošnjo. In res je bila komisija hitro na licu mesta, kjer še danes stoji šola. Dobro se spominjam, kako je g. sodnik Geferl zmehal ljudi, ko je rekel: kateri ste zadovoljni za šolo, stopite na to stran, kateri pa ne, pa stopite na ono stran. Samo 7 kmetov je bilo za šolo, 300 pa ne. Ko je sodnik to videl, je rekel: Jaz sem prišel zato sem, da izprevidim, če se bode zidala šola. Ko so nasproti kmetje to slišali, so bili silno ogorčeni in se niso hoteli nič podati. Tistih 7 posestnikov so pa sami prevzeli zidanje šole za okoli 300 gld. — 6000 K. Vozili so si sami ves material, tako da so napravili še 800 K dobička. Za ta denar so pa napravili v cerkvi orgle, kar je Lovrenc Kuralt tudi porabil, in je nekoč rekel, da bode sedaj g. učitelj ob praznikih in nedeljah imel delo. Loški g. sodnik Geferl, ko je moral hitro v tek spraviti stvari, je bil takoj poslal svojega slugo, Janeza Kunzeljna, da natančno premeri na korake, ali je bližje od sv. Duha (od Godčeve hiše) v Loko v šolo, ali bode bližje v Žabnico. Izprevidel je, da je od Godčeve hiše bližje v Žabnico, kar je tudi L. Kuraltu takoj naznanil, da spada Godčeva hiša že pod žabniško šolo. Kuralt, to zvedevši, je na kresni dan, ko je tudi v Škofji Loki semenj, peljal v mlin. Domov prišedši z vozom skozi Sv. Duh, se je ustavljal v Balantovi gostilni. Konja je privezal zunaj za mrežo pri oknu. V gostilni je rekel Godcu, ki je bil tudi slučajno v gostilni, da bode njegovi otroci tudi mogli hoditi v žabniško šolo k pouku. On pa, kakor tudi ostali, so pa takoj bili pokoncu, da ne, češ, da raje prodado grunte, kakor pa da bi svoje otroke pošiljali v Žabnico v šolo, dasiravno je bilo bližje. Lovrenc Kuralt jim je pa lepo dokazoval, kako bode dobro zanje kakor tudi za njega, ko bodo imeli v domači vasi šolo. Oni pa so le svojo naprej tiščali, da ne. Lovrenc Kuralt jim je pa na to odločno dejal: „Ker nočete spoznati, kako je potrebna šola pri nas, ste pa hudobni duharji in ne Sv. Duharji.“ Sedaj šele je dregnul v srčenovo

gneздо. Planili so pokoncu in po njem, ali Kuralt je bil močan in velik, da jih je metal kakor otroke. Gostilničarja samega, največjega nasprotnika, je vrgel kar vznak na mizo in ker ni imel vrhnjega sukniča, je med prerivanjem raz njega strgal srajco in telovnik, da je bil čisto gol. Ljudje, to videvši, so udarili po njem z vsakovrstnim orodjem. Ali vse zaman, porinil je vse skupaj v vežo. Ko pride ven h konju, zagleda, da je široki jermen na hrbtu konja prerazan. Sreča, da ni videl, kdo je napravil ta zločin. Ako bi bilo to ponoči, bi mu bili gotovo konja zabodli. Taka jeza je bila radi šole. Pili in prepirali so se nočindan, da so potem štirje posestniki prodali svoja posestva. Na ta posestva so se naselele žabniške rodbine, ki rade pošiljajo otroke v žabniško šolo. Sodnik Geferl je te tri može za to, ker so se brigali za šolo, prav pošteno ozmerjal, rekoč, da so uporniki. Ko pa je bila šola že zidana, so šli ti može, Lovrenc Kuralt, Janez Kuralt in Matija Hafner v Staro Furjo po dekana Kožuha, da naj pride blagoslovit šolo. Dekan jim pa odgovori: „Ne pridem, ker ta šola je brezverska.“ Ko so ti može to slišali, so se takoj napotili v Ljubljano h korarju Zavašniku povedat, kako jim je dekan povedal. Korar Zavašnik je zelo pomiloval dekana, da je tako slep. Pisal mu je hitro pismo, rekoč: Kaj si storil poštenim žabniškim kmetom. Ko je g. dekan Kožuh prejel pismo, je takoj poklical imenovane može in jih s povzdignjenimi rokami prosil odpuščanja, rekoč, da, ako mi ne odpustite, dobim dve leti kazni. Nato je prišel dekan blagoslovit šolo. No, in potem so mu pa ti dobri ljudje odpustili. Ko je pa bilo določeno pri davku plačilo za šolo, so se uporniki še nadalje upirali, tako da je moral krajski glavar Derbič poslati celo stotnijo vojakov, kateri so jim konfiscirali žito in živino iz hlevov, prignali v Kranj, poprodali na dražbi, da so dobili zahtevane davek. To se je godilo leta 1868. Ko so vojaki dospeli k Sv. Duhu, kjer so bili najhujši uporniki, je šel nek pobit v lopo, kjer imajo priprave za streljanje proti toči, in hitro zažgal dva topiča, da sta počila. To je storil iz same hudobije. Vojaki so pa hitro skočili tja, da se prepračajo, kaj je, ali med tem jo je pa že popihal čez Suho v gozd. Napravili so pa še več hudobij samo radi šole. Luka Berčiča n. pr. so Sv. Duharji zasačili na njegovem vrtu in ga pobijali kakor živino, tako da je vsled tega v treh letih umrl. Tisti pretepač, ki je bil glavni pri pobijanju tega Luka Berčiča, je dobil ukaz, potem ko se je oženil (imenovali so ga po domače Kodrov pluze, sin župana), da mora Berčiča prositi odpuščanja in poplačati stroške za Berčičeve bolečine, kar mu je bilo pripoznano v obsodbi. Dalje so še enkrat napadli Lovrenca Kuralta pri Sv. Duhu, ko se je vračal domov. Ako bi ne bil tako trden, bi bil gotovo na mestu izdihnil. V temnih nočeh so vedno hodili v Žabnico na boj. Ravno tako so začeli tudi Bitenci posnemati Sv. Duharje, in to samo radi žabniške nove šole. Večkrat so prihruli nad nas z vsakovrstnim orodjem. Povem vam en slučaj. Bilo je v poznejših letih, ko sovraštvu le še ni ponehalo. Na sv. Štefana zvečer je prihrumelo 16 fantov Bitencev v Žabnico. Ko jim je prišel v Štularjevi gostilni brat gostilničarjeve žene odpret vrata, ga je nekdo za to kar ustrelil v nogo s pištolo. Žabničanje so pa začeli vstajati in začela se je prava bitka, nazadnje se jim je pa vendar le postrečilo, da so zapodili rogovileže, ali ne proti Bitnjem, marveč proti Dorfarjem. Med najhujšimi branilci je bil nek vojak, kateri je dobro sukal svoj bajonet tako, da je slehernemu podal za spomin kako ubodljivo. Tako je imel žabniški župnik Rozman dosti posla za njegov pouk, ko jih je hujskal, da naj se kakor Bitenci nikar ne podajo, ker bodo imeli velike stroške, kajti ako bi tega ne bilo, bi tudi ti žalostni boji izostali. Namesto da bi jih pogovarjal, je pa še nasprotoval za šolo.

Konec prih.

Loške novice.

Silvestrov veter v naši Čitalnici je bil letos izvatredno dobro obiskan. Obe enodejanki «Resna ženitna ponudba» in pa «Dve tašči» sta splošno ugajali, saj so jih naši vrli mladi diletanti še dokaj dobro uprizarili, dasi jim je bil čas za izkušnje jako pito odmerjen. Tudi druge točke sporeda so se izvedle v popolno zadovoljnost cenjenega občinstva. Po noveletnem voščilu društvenega predsednika so je predstavljala krasna živa slika, na kar se je razvila živahna, prijetna domača zabava in ples, ki se ga zlasti mladina veselila in ga zato tudi težko pričakovala. Tudi v gmetnem osiru je ta zabavni večer uspel povsem zadovoljivo.

Sokojski bratski sestanek se je vršil v četrtke, dne 5. januarja zvečer v gostilni pri «Ur-mahorju» na koncu karlovškega predmestja. Nalednji dan, pa praznik sv. Treh Kraljev pa je bil redni občni zbor tega društva, o katerem vam bomo prihodnje kaj več poročali.

Kopati se po zimski pri nas doslej še ni bila navada, a tudi ta nenavadni zimski sport sta že vpeljala g. Ivan Leskovec in Ivan Gataj oba v Škofji Loki. Na novega leta dan je sicer res prav prijetno sijalo ljubo solnce na nebeskem svodu, a tudi mrzli sever je pošeno bril in pretresal marškatere rahločutne ude. Naša dva kore-

Svoje zdravje

zadobite! Vaša slabotnost in bolečine izginejo. Vaše oči, živci, kite postanejo močne. Vaše spanje zdravo, zopet se boste dobro počutili, če boste rabili pravi Fellerjev fluid z znamko «Elsafluid». Tucat za poskušnjo 5 kron franko. Izdeluje ga le lekarnar E. V. Feller v Stubi, Eisen trg šte. 264 (Hrvaško).

njaka pa se nista prav nič brigala za mrz, še manj pa za pihanje severnega vetra. Urnih korakov in veselih lic sta je mahnila k Poljanščici in pri Finfarjevem jezru sta se slekla, kakor da bi bilo o sv. Jakobu. In — štrbunk v vodo! G. Leskovec si je hladil svoje vroče ude kakih 8 minut in je večkrat izstopil iz vode in šel zopet nazaj kakor za zabavo. G. Gatej pa je bil v vodi nekaj minut manj, to pa samo raditega, ker je šel v vodo samo za — poizkušnje! Ko sta se naša mežaka počteno skopala in shladila, sta se seveda tudi zopet oblekla ter je z istima veseljem kakor poprej mahnila nazaj vsak proti svojemu domu, kakor da bi se ne bilo nič posebnega zgodilo. Vaš poročevalec je še isti dan imel čast govoriti z g. Gatejem, ki mu je razlagal o prijetnosti takega kopanja v timskem času ter pripomnil, da si bodeta oba še večkrat v tej zimski privoščila tako veselje. Naše cenjene čitatelje bo brez dvoma zanimalo vedeti, da sta obadva gospoda že zdavnaj v letih, ko ne pólje po žilah memirna mladomska kri. Kakšna pa sta šele morala biti, ko sta bila v mladih letih, o tem bi bilo vsekakor vredno kaj izvedeti. Najbrž bi se še zdaj oba brez kakih posebnih priprav in brez vsakih kožuhov upala celo na — severni tečaj, ako bi ju kdo izmed raziskovalcev tega tečaja tjakaj povabil. Mi pa kot navadni zemljani lahko celo zavidamo ta srečna človeka, kajti če se sedaj pozimi le par kerskev oddaljimo od gorke peči, nam že mrz pretresa mozeg in kosti. Brrrrr...

Radevliške novice.

Oseba e vesti Odvetniški kandidat dr. M. Triller se poda k sod. praksi v Gorico. Njegovo mesto zasede dr. I. Rudež.

«Rokovnjače» so vprizorili naši marljivi diletantje na Štefanovo naravnost dovršeno. Glavne vloge so se igrale v istini tako živo in izrazovito, da bi tudi najstrožji kritik težko dobil kak pogrešek. Blaž Mozol je dosegel pač višek svoje umetnosti. Nande in Polonica sta nam jako ugajala, ker sta bila v vsem igranju živahnješa in naravnješa kakor prvokrat, vzivela sta se pač v svoji vlogi. — Pritor na Kolovcu je bil takrat lep, gospa Polakova je bila tako v maski kakor tudi v igri prav dobra, tudi ostali igralci so nam v obče ugajali, le Štefanu svetujemo, da v bodoče v enakih vlogah govori v malo nižjem tonu; Rajtuzen se je dobro držal, Bojc je bil prav dobro razpoložen in pel je kakor le on zna. Vobč rečemo, je bila igra izvedena dovršeno. Vsa čast in hvala režiserju, ki se je počteno potrudil. Obisk te predstave je bil naravnost nepričakovano mnogobrojen, obsirna dvorana R. Kunstlja je bila natisčeno polna, dovolj prepričevalen dokaz, da ljudstvo želi takih iger. Za to je naša iskrena želja in prošnja do naših marljivih diletantov. Še večkrat vprizorite take igre! Vaš trud bo rodil dober sad. — Kakor se čuje, se vprizori v kratkem zopet narodna igra in ako smo prav slisali, se pripravljajo igra «Deseti brat».

Krožek «Trta» priredi nedelje, dne 8. t. m. točno ob 7. uri zvečer v prostorih R. Kunstlja plesni in zabavni večer. Vstopnina 60 v za osebo. Čisti dobiček je namenjen za obrambeni sklad «družbe sv. Cirila Metoda. Kdor hoče preživeti nekaj lepih uric, potrdi se na ta večer v Radevlijo! Dobro došel!

Sneg smo dobili na novega leta dan. Vsako noč nam ga nameče nekaj, menda ga je sram, ker se podnevu ne upa na zemljo. Sedaj ga imamo 30 cm. Vozniki se prav zadovoljni, ker lahko vozijo les z Jelovce.

Prememba posesti. Obe nekdanji Hudovernigovi hiši št. 7 in 11 v Radevliji je kupil gosp. Leop. Fürsager, trgovec v Radevliji, za kupno ceno 37.000 kron.

Is Trate v Poljanski dolini. Redkokdaj se oglasi v «Gorenjcu» kak dopisnik iz našega kraja. Klerikalcem bi bilo gotovo najbolj po volji, ko bi vedno molčali. Mi jim tega veselja seveda ne privoščimo. Pač pa jim hočemo napraviti to čast, da bomo ravno o njih nekaj izpregovorili. Oglasimo se nekoliko pri mladem Presercu, oziroma županu. Gotovo ste že kaj čuli o njem, kako je ponosen na to, da se mu pobožni klerikalci pomaknili županški stolec pod sedalo! Zraven ponosa je seveda tudi zelo užen in pobožen. On je ob vsaki priliki pripravljen dajati dobre zglede. Ni še dolgo od tega, ko je šel v cerkev; bil je seveda pri prvih. In ko je videl mladega fanta stati v bližini cerkve na prostem, kjer se navadno fantje ahajajo pred maso, mu reče mimogredoč: No, ali si že na vahti? Fant pa mu ni hotel ostati dolžan odgovora, četudi je še mlad in ne tako užen kot on. Moško mu je odgovoril: Da, čakam tukaj, če bi šel kdo s kako grešno dušo mimo, da ga bodem omilil! Mladi župan pa je imel menda zadosti, zato ni hotel čakati in slisati kaj več. Odšel je bruh korakov v cerkev. Med petje pa je gotovo mislil: Pasja dlaka! Tega pa nisem mislil, da ima razen mene še kdo drug jezik za kako zbadljivo povedati. Upamo, da je napravil obljubo v cerkvi, da bo odalej pustil fante na miru na prostoru, kjer je svojčas tudi sam rad postajal in se precej dobro opravljal službo vahtarja. Povedati moramo še to, da je nekdanji ta mladi župan celo žensko perje

prinesel k cerkvi za trskom na svojem klobuku. Takrat seveda še ni imel te časti kakor sedaj. Tak je torej ta mladi, bogaboječ župan, izvoljen od klerikalcev in župnika Brajca! Jezil se bo nad nami, pa mi se ga ne ustrašimo, četudi nismo na tako visokem stališču kot on. Za danes naj zado- stuje, ob priliki bomo že še kaj povedali.

Z Jesenjo. V nedeljo se je ponavljala Sket-Spicarjeva narodna pravljica iz koroškega življenja «Miklova Zala», ki je že v drugo napolnila prostorno dvorano pri «Jelenu», kar pač dokazuje, da uživa «Gledališko društvo» mnoge simpatij in da občinstvo ceni njegovo delovanje. Igralo se je gotovo v vsakem oziru slabše kot pri premieri, kar je vse graje vedno, ako se pomisli, da je bilo le tuje občinstvo, ki ne pride mnogokrat k društvenim prireditvam, ker ne more izreči toliko hvale, ki jo sicer naši vrli igralci zaslužijo. Pokazalo se je pač, da za reprizo ni bilo nobene izkušnje! Cenjeno občinstvo se ujudno prosi, naj blagovoli oprostiti glede sedetev. Javilo se je mnogo pritožb, a cenj. občinstvo naj pomisli, da je pri tolikem navalu vzdrževanja reda vse zaman, čeprav je društvo ukrenilo vse potrebno. Pri blagajni se je čitalo med drugim tudi to, da se je prodalo več sedetev, kakor jih je bilo. Te odločno dementiramo, ampak da so bili sedetji zasedeni, je krivo cenj. občinstvo samo, ker so se pri kontroli dobili ljudje na I. vrsti z vstopnicami za stojšče! Prosimo, da se za enkrat oprostite, ker v drugo bo tudi v tem oziru preskrbljeno. Igra se ponavlja jutri v nedeljo 8 t. m. popoldne!

«Z Cerkljam pri Kranju se nam piše: Klerikalni farovski posojilnici bi priporočali večji red. Peka pri njej, da je groza, ljudje pa zelo dvigujejo denar ter ga nalagajo v kmečko posojilnico. Temu ni čuda. Gospodje duhovniki zidajo sredi vasi velikansko grajščino, kar plačujejo s posojilniškimi denarjem. Pametni ljudje majoje z glavami ter se začudeno povprašujejo, kaj bo iz tega? Enkrat bo tam polem, da bo joj. Novoletna stevalka «Domoljuba» z dne 5. t. m. je posvečena napadu na «Kmečko posojilnico in hranilnico», ki je izvrstno vodena ter leto za letom prav vidno napreduje. «Domoljubov» «himbo» se jezi, ker je «Kmečka posojilnica in hranilnica» obvestila prebivalstvo, da zviša obresti naložbam in kljub temu ostane obrestna mera za posojila dosedanja. To pravice vendar ima in njen odbor vendar ne bo hodil ponižno prosit dovoljenja za tak korak gospode okrog «Domoljuba». In če nekateri naši iskreni prijatelji že hočejo prisegati na klerikalno «fanco», naj iz tega nikar preveč ne domišljujejo! Kaj pa, če imate slabo vest? Za danes odgovorimo «Domoljubu» tole: Ako imate veselje do izzivanja, kar pričoi, mi imamo hladno kri, mirno vest in krepko pest. Odgovor bo tak, da bo gotovo bolelo farovsko posojilnico. Nam je znan notranji nered zavoda, znane so nam stiske, v katere je zašla z zidavo «Katoliškega doma» in znano še marsikaj drugega, kar se ljudem, stojčim okrog farovske posojilnice, niti ne sanja. Torej prosimo — pričaito, mi smo pripravljeni. Vedite pa, čimbolj bodete butali s svojimi buticami ob steno, več bodete koristili «Kmečki posojilnici in hranilnici v Cerkljah». Ljudje že izpregledujejo!

XVI. redni občni zbor „Sokola“ v Kranju

dne 5. januarja 1911 v društveni telovadnici.

Dnevni red: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo načelnika. 4. Poročilo blagajnika. 5. Poročilo pregledovalcev računov. 6. Poročilo knjižničarja. 7. Poročilo ženskega oddelka. 8. Volitev staroste in podstaroste. 9. Volitev načelnika. 10. Volitev 8 odbornikov. 11. Volitev 4 odbornikovih namestnikov. 12. Volitev 2 pregledovalcev računov. 13. Volitev praporščaka in njega namestnika. 14. Volitev odposlancev na občni zbor S. S. Z. 15. Volitev odposlancev na občni zbor G. S. Z. 16. Poročilo stavbenega odseka in volitev. 17. Prememba pravil. 18. Predlogi in nasveti. 19. Raznosterosti. Navzoči: b. starosta, 6 odbornikov in 26 članov. 1. Brat starosta Janko Sajovic konstatira sklepčnost in otvori XVI. redni občni zbor. Zapisnikarjem imenuje b. Frana Crobatha ml., overovateljem zapisnika pa b. Berti Pučnika in b. Konrada Geigerja. V svojem nagovoru pozdravi navzoče in se jim zahvali na udeležbi. Graja pa tudi slab obisk občnega zbora, za kar pa ne more najti pravega vzroka. Opisuje napredek slovenskega Sokolstva, poudarja posebno velike važnost na združenje društev v župe. O društvenih prireditvah omenja najboljše uspelo maskarado, kjer so poleg b. članov z vso vnamo sodelovale sestre ženskega oddelka ter se jim za to na tem mestu prično zahvali. Naše društvo se je v pretečenem letu udeležilo domalega vseh izletov drugih društev, oz. žup. Spominja se veselice, ki se je vršila 26. junija v proslavo 50letnice naše himne «Naprej». Omenja, da so nas počastili dne 2. julija b. Korošci. Največjega pomena za gorenjska sokolska društva pa je bil I. župni slet na Jesenice, kjer se je vršila tudi tekmevalna telovadba, pri kateri je dobil naš član, b. Fran Benedik I. mesto. Graja obisk telovadbe ter vspodbuja člane k intenzivnejšemu delu. Končno se spominja umrlega g. Karola Kotnika, ki je bil velik dobrotnik G. M. D., katerega je tudi naše društvo spremilo k zadnjemu

počitku; dalje g. Frana Omerso, ki je bil našemu društvu vedno zelo naklonjen in pa b. Rada Sedoja, ki je bil vedno vnet član našega društva ter pozivlja navzoče, da se v znak sožalja dvignejo raz sedetev (kar se zgod.) Preide nato na dnevni red in prosi b. tajnika, da poda svoje poročilo. 2. B. tajnik Fran Crobath ml. poroča: Bratski občni zbor! Na XV. rednem občnem zboru dne 5. januarja 1910, oziroma na izvanrednem dne 8. januarja 1910 so bili izvoljeni starostom b. Janko Sajovic, podstarostom b. dr. Simon Dolar, odbornikom pa bb. Ambrožič Miroslav, Benedik Fran, Crobath Fr. ml., Jerob Rudolf, Jagodic Ivan, Pirč Cril, Valenčič Ivan in Josip Marčan. Namestnikom pa bb. Fock Makvo, Mladen Josip, Ruš Vilko in Sinkovec Anton ml. Med letom je odšel iz Kranja b. Josip Marčan ter je bil na njegovo mesto doležen po žrebu b. Fock Makvo. V I. odboru seji se je konstituiral odbor sledeče: tajnik b. Crobath Fran ml., blagajnik b. Ivan Jagodic, knjižničar b. Ivan Valenčič. Odposlancem v odbor ženskega oddelka je bil izvoljen b. Janjo Sajovic, namestnikom pa b. Franc Crobath ml. Odposlancem v odbor S. S. Z. je bil voljen b. Janko Sajovic, namestnikom pa b. Miroslav Ambrožič. Praporščakom je bil voljen b. Fran Benedik, namestnikom pa b. Veis Konrad. Računskim preglednikom sta bila voljena bb. Rus Rudolf in Pučnik Adalbert. Odposlancem na občni zbor S. S. Z. so bili voljeni bb: Ambrožič Miroslav, Ažman Fran, Benedik Fran, Crobath Fran ml., dr. Dolar Simon, Marčan Josip, Sajovic Ergen, Sajovic Janko in Valenčič Ivan. Odposlancem o odbor G. S. Z. je bil voljen b. Crobath Fran ml., namestnikom pa b. Josip Marčan. Odposlancem na občni zbor G. S. Z. so bili izvoljeni: bb. Ambrožič Miroslav, dr. Josip Kušar, Sajovic Ergen, Sajovic Janko in Valenčič Ivan. Dalje prih.

Godovi prihodnjega tedna:

8. razgl. Gosp. Severin, Radoslav, Čestimir; 9. Juljan in Bazilisa, Nikosava, Vladimir, Čestimir; 10. Pavel, Agato, Dobroslov, Neruka; 11. Higin, Božidar, Kronoslava, Zdravko; Arkadij, Ernest, Blagojila, Stislav; 13. Veronika, Bogomir, Leoncij, Slavomir, Zorislava; 14. Hilarij, Feliks iz N. Neda.

Svojim p.n. naročnikom!

Vse svoje naročnike uljudno prosimo, da čimpreje pošljejo naročnino za I. 1911., da se jim redno dostavljanje lista ne pretrga.

Prijatelje „Gorenjca“ pa prosimo, da agitirajo za nove naročnike. Še je mnogo hiš in gostiln, ki dozdaj niso naročene na „Gorenjca“. Agitirajte za nove naročnike!

Torej na delo za „Gorenjca“!

Kathreiner Kneippova sladna kava

je le ena, posnemkovpa je več! Zato pozor! Zahtevajte in jemljite samo izvirne zavoje z imenom

Kathreiner

Gorenjci! Zahtevajte „Gorenjca“, po vseh gostilnah in kavarnah!

NOVIČAR.

Imenovanja. Inšpektorjem drž. žel. je imenovan postajenačelnik postaje Ljubljana državni kolodvor, Viktor Hrabovec; oficijali so postali adjunkti: Karel Ogoreutz, postajenačelnik, Škofja Loka; Ivan Pečar, postajenačelnik, Medvode, in Herman Lampel, koncipijent, Jesenice; oficijal je postal postajenačelnik postaje Bohinjska Bela, Viljem Kelec.

Zakaj je poslanec Mandelj odložil vse šarže pri klerikalcih? Zato, ker je mislil, da postane ravnatelj deželne banke. A ker mu je stvar izpodletela, je od jezice vse pustil in sedaj postane baje socijalni demokrat, organizirati hoče vse tobačne delavke in delavce, ki drže še na „kato-liško“ besedo. A če mu bodo hoteli tu klerikalci kaj mešati, bo pa razkril izza „kulis“. — Je, maščevanje je sladko!

O, Jerum, Jerum! iz bohinjkega kota nam poročajo: Tu po naših planinah imajo razni ljudje mnogo posekanega lesu, ki ga vsled pomanjkanja snega niso mogli spraviti v dolino. Ker so pa naši „prečastiti“ posebno iznajdljivi, kako se pride lažje do cvenka, so pričeli nagovarjati te posestnike lesa, da naj ga dajo za maše, potem bo sneg, čimveč bodo dali, temveč bo snega. Nekateri so res sedli na lim, a ker so menda premalo dali, je tudi malo snega. — Znat' se mora!

Vodovod v Naklo pri Kranju. Vas Naklo spada v vrsto tistih vasi na Kranjskem, ki se po pravici ponašajo, da so prve imele svoj vodovod. Nakljanom sta pripomogla, kakor poroča zgodovinski napis, vzidan v vodnjak sredi Nakljega, slavni tamkajšnji rojak, dr. Voglar-Karbonarij, telesni zdravnik ruskega carja Petra Velikega, in dolgoletni ondotoi župnik Valentin Kuš (Kos) z velikodušnimi darili, da so postavili vodovod sredi osemnajstega stoletja. Vodovod je bil seveda jako preprost; voda je bila napeljana po lesenih cevah in tudi glavni nabiralnik je bil napravljen iz lesa. Zato so ga morali večkrat popravljati. Temeljite poprave pa so se lotili šele letos in delo izročili dunajski trdkar Rumpel. Za vodovod je porabljen studenec Rapovčica, ki se nahaja med vasema Spodnje Duplje in Strahinji in je od srede vasi Naklega oddaljen 2600 metrov; spomladi bodo studenec po pravilih moderne tehnike zajeli in osedi zgradili nabiralnik (rezervoar) iz betona. Ta vodovod je doslej preskrbeljal za okusno pitno vodo same vas Veliko Naklo in je bil napeljan samo do vodnjaka sredi vasi Naklega; letos pa so vodovod podaljšali do vasi Polica ob državni cesti Naklo-Kranj; glavna njgova proga se torej razteza od studenca skozi Naklo do Police in meri 4100 metrov; glavna stranska proga bo dovajala vode v oni konec vasi, ki leži proti Tržiču, in bo merila 310 metrov. Doslej so položili cevi po glavni progji, spomladi pa zgrade nabiralnik pri studencu, postavijo sredi Naklega velik nov vodnjak in napeljejo vodo v posamezne hiše, tako da bo delo v prvi polovici prihodnjega leta izgotovljeno. Pri podjetju, katero nadzoruje deželni nadčlenar Zajc, so uslužbeni samo domači delavci. — Vasi Čegalnica, Pivka in Malo Naklo imajo svoj vodovod, ki so ga zgradili pred dvema letoma. Za napeljavo so porabili studenec Lebinca, ki leži četrst ure daleč od Pivke in daje izvrstno pitno vodo.

Strokovni izvedenci v razlastitvah zadevah železnice na Gorenjskem. Kot izvedenci za l. 1911 so bili določeni Gasper Carman, Škofja Loka, Josip Novak, Jama pri Kranju, Adolf Kappus pl. Pehelstein, Kamna gorica; August Mally, Bela peč; Jakob Zumer, Bukovje pri Gorjah in Ivan Lovec, Mengeš.

Novi odbor „Sokola“ v Kranju. Na občnem zboru, o katerem poročamo na drugem mestu, so bili izvoljeni sledeči bratje v odbor: stareša Janko Sajovic, podstarosta Ivan Valenčič, načelnik Fran Azman, odborniki Jurman Ivan, Benedik Fran, Crobath Fr. ml., Ciril Pire, Jakob Rudolf, Jagodic Ivan, Cvar Josip, Fock Makso. Namestniki: Meden Josip, Rant Janko, Rus Vilko, Stokovec Anton mt. Pregledovalca računov: Pučnik Berti, Rus Rudolf. Praporščak dr. Josip Kušar, njegov namestnik Benedik Fran. V gospodarski odsek so bili voljeni: Pučnik Berti, Rebolj Lovro, Čelšnik Rado.

Opazujemo na jutrišnji občni zbor prostovoljnega gasilnega društva, ki se vrši ob 1/2 11. uri dopoldne v mestni dvorani.

Prvi gasilno društvo v Kranju priredi v soboto, dne 14. t. m. v prostorih „Narodne čitalnice“ običajni plesni venček. Vabila se že raznašajo. Če bi se koga pomotoma prezrlo, kar se pri mnogobrojnem številu lahko pripeti, naj blagovoli oprositi in naj se zglati pri odboru, kjer so vabila na razpolago.

Volivalsko društvo „Sokol“ v Tržiču ima svoj občni zbor 8. prosinca 1911 ob desetih dopoldne v gostilni pri Štertu, in: ne, kakor je bilo prej naznanjeno, dne 6. prosinca. Spored: 1. Po-

ročilo činovnikov, 2. sprememba pravil, 3. volitve, 4. slučajnosti. Pred občnim zborom je predavanje: Sokol v svojem zasebnem življenju.

Fozer! Danes zvečer ob poldevetih se pripelje princ Valjček s princeso Mazurko z gala-brzovlalom naravnost v „Čitalnico“. Moogobrojno dvorno spremstvo bo vsakogar, ki se pridruži, odlikovalo s posebno himno. Ker je princ Valjček v svojem predpustnem carstvu vsestransko zaposlen, zato si je dal napraviti brzojavno postajo v „Čitalnici“, da mu bo možno takoj zaznati eventualne želje svojih udanih podanikov. Včeraj se se telegrafično informiral presvetli princ Valjček o pripravah, katere ga bodo slavile in je s posebno zadovoljnostjo vzel odgovor na znanje: „Vesela mi je prihodnja prihodnja! Vsi neustropno pričakujemo vašega prihoda, ko nas počasti vaša čarobna eleganca z vsem razkošjem rajске melodije. Vašemu prihodu se bodo poklonile vse drakestne gospe in gospodične, kateram na čast ste blagovolili izpremeniti čitalnično dvorano v najdivnejši cvetlični gaj.“ Izza kulis smo poizvedeli, da bo gala-brzovlak princa Valjčka odičen s samimi briljanti in demanti. S seboj bo pripeljal vsi orientalsko krasoto čarobnih palmih gajev, ki bo vplivala v prelesto in razkošno razpoloženje, kakor kristalen studenček nebeske poezije. Marsikaj moramo zamolčati in da bi vse opisali, bi morali pisati s solničnimi žarki in trositi opojno cvetje mirt in rož v najlepše mieli, a se vse to bi bila le malenkost proti iznenadenju, katero nas pričakuje danes zvečer ob poldevetih v „Čitalnici“. Nihče ne bo obžaloval, da je počastil s svojo prisotnostjo navzočnost princa Valjčka, a vsekakor bo težko, ko se bo poslavljaj s svitom zlato Zore. Princ Valjček bo tako vabiliv in mika-ven, da se nam bo zdel njegov pozdrav le kratek hip, kakor legenda o nebeski gloriji. Torej: Na svidenje!

Is soliške doline. Dolgo, dolgo časa je naša Emica v Selcih srčno ljubila može, ki so danes že poslanci. Tolažbo je iskala jako pogosto v župnišču, kar je bilo seveda vse le začasno. Po dolgih letih je vendar nekaj dosegla, ker, kdor trka, se mu odpre. Moža kot takega res ni dobila. Može, katere je Emica tako vroče ljubila, so prišli na krmilo in kmalu nato je dobila „plakakajoča“ lepo plačilo za svojo ljubezen. Sama dežela jo je pustila študirat za gospodinjo celega polleta gor na Moravskem in sedaj uči naša dekleta gospodinjsva, katera se pa najbrž od nje ne bodo preveč naučila, no, pa saj zato se tudi ne gre, ampak samo da je Emica prišla do mastne plače. V zahvalo bode pa Emica s svojimi učenkami že enkrat dobro kosilo priredila skravžlanemu Tomažu in Frencetu, ki sta ji pripomogla do boljše bodočnosti. Ker se pa Emici sedaj dobro godi, pa davkoplachevalce v žepih boli!

Is bohinjkega kota. V neki številki „Slovenca“ pretečenega leta je pobegli poslanec J. Piber pisal o izboljšanju planinskih pašnikov po bohinjških planinah. Teško pričakujemo, da nam opiše tudi prilično o vseh „dobrotah“, ki jih je prinesel konsum v Srednjivasi Bohinjcem in da nam pove, kako se bo takrat izboljšal naš položaj — ko bo pričelo „pokati“. — Kaj pa gosp. poslanec, ali dobimo letos kaj letnega poročila o naši „šporkasi“?

Is Begunj nam poročajo: Dne 5. t. m. so pripeljali v tukajšnje žensko kaznilnico znano priležnico obsojenega župnika Tomaševiča Antonija Ostričevega, da presedi prisojenih 10 let. — Kadar bo prišel poštni ravnatelj Pattay na obisk v Podnart, se bo lahko informiral, kako se počuti gospodinja njegovega nekdanjega starega prijatelja Tomaševiča. — Podnart in Begunje nista daleč.

Zimsko-športna sezija v Bohinju. Kakor se nam poroča z deželne zveze za tujski promet na Kranjskem v Ljubljani, so vremenska poročila z Bohinjske Bistrice jako ugodna. Padlo je mnogo snega in včeraj se je otvorila zimsko-športna sezija. Sankališče je izborno prirejeno, tudi se je skrbelo za smuči ter markiralo štiri velike ture v okolici Bohinjske Bistrice. Za ljubljanske športne kroge je prevzela deželna zveza oddajo zimsko-športnih kart za Bled, Bohinjska Bistrica, Kranjska gora, Trbiž. Natančna pojasnila se dobivajo v Tourist-office, Miklošičeva cesta šte. 6.

K poročila o zadnji občinski seji v Kranju nas prosi g. inženir Krivanec objaviti, da om ni zagovarjal prošnjo dunajskega društva inženirjev za podporo, pač pa, da se da podpora društvu inženirjev, ki se snuje v Ljubljani.

Tržički dilotantje grajo dne 8. prosinca t. l. ob 4 uri popoldne v Sokolovi dvorani burko v teh dejanjih „Dobri sodnik“, francosko spisal A. z. Bisson, poslovenil F. F. Sedeti prvih treh vst 1 K 50 v, drugi sedeži 1 K in stojišča 40 v. Igra se vrši v krovat otroškega vrtca v Tržiču, radi cesar se preplačala hvaležno sprejemajo.

Is Ljubljane se nam piše: Tako v „Slovenca“ kakor tudi v „Slovenskem Narodu“ je bilo čitati pred dobrim tednom, da se bo ljubljanski južni kolodvor kaj kmalu razširil, ker se seka že dravje na onem vrtu, ki ga imajo železniški uradniki v posedstvu. Vsa stvar je tale: Dravje na onem vrtu sekajo zato, ker je staro, gnjilo in vsled tega pravo zbirališče mravelj in sléne golazni. Ker pa železniški uradniki kljub hudi draginji ne morejo jesti mravelj, zato mora dravje proč. — Vprašanje novega kolodvora je pa se daleč, daleč. Menda bo še prej najmanj kakih 20 „arsparungakomisij“, predno se zasadi prva lopata za nov kolodvor. — Letos se je položilo nekaj tira, oziroma se je razširil železniški tir proti severni strani južnega kolodvora, proti Martinovi cesti, v letu 1911—12 so popravili tir proti jugu, v letu 1913 je namenjena poprava srednjega tira, potem pride na vrsto nekaka stavba za prometno-blagovno ravnateljstvo, potem šele pričao študirati, kako se bo nadaljevalo s „štedenjem“. To je prava in natančna informacija.

Is Lesce. Tukajšnji posestnik vulgo „Sobe“ je imel se pred par tedni več popolnoma udomačenih fazanov, dva stara in dvanaest mladičev, ki so imeli to navado, da so se hodili past čez Savo proti Bodeščam. Mož jih je hotel zarediti v lovišču občine Lesce. A glej junaštvo! Nekega dne pa napravijo neki „spravi lovcu“, tam po Ribniški gmajni lov, nastalo je pravo pravečo „pucanje“ po kralju, da so se gore tresle — s od onega dne ni več fazanov. Najbrže so vsled strahu zbežali vsi na Bled. — Dober tek!

Leskavica. Spoštovani gospod urednik! Mislim, da iz našega kraja še niste dobili nobenega dopisa. Danes se oglašam s par stvarmi in upam, da vam bom drugič kaj več sporočil. Naš kraj je skoro čisto ločen od drugega sveta, posebno pozimi, zato je od nas tako malo slišati. Naše duše pase fajmošter, z imenom Kos. Ta črni Kos nam prepeva svoje vihe in nam kaže pravo pot, kakor se njemu ljubi. Moramo reči, da sila dobro pase svoje jagnjeta, ovce in kostrune. V Kranju imate gotovo veliko tercijskaj, pa tako brunnih je gotovo le malo, kot so leskovske devičarice, ki jih vzgaja naš črni kos. Velikokrat se naredi, da gre katera celo na dolgo romanje proti laškemu glavnemu mestu, kar se je še pred nedavnim časom zgodilo. Pa o tem že še kaj. K sklepu želim, da bi se kmetje vendar izpametovali in se enkrat otresli vpliva različnih gospodov. „Domoljuba“ pride k nam kar na kile, zato je pa tudi dolžnost vseh zavednih kmetov, da narode napredne liste, posebno pa „Gorenjca“, ki res drži s kmetom.

Is Poljan nad Škofjo Loko. Priklapilo se je vasi Volča, Podobeno, Delnice, Gabrška gora, Lovsko Brdo, Lom in Zakobiljek, upadajoče dozdaj pod občino Javorje, z dovoljenjem deželnega odbora občini Poljane. Davčna meč poljanske občine se je na ta način zdavno zvisala, kar bo služilo vsej občini v dobro. Število odbornikov se zviša od 12 na 18.

Gasilno društvo v Ratešah priredi dne 15. januarja plesno veselico.

Družbi sv. Cirila in Metoda je daroval g. M. Gustin, trgovec v Matliki 30 K mesto običajnih božičnih in novoletnih daril svojim odjemalcem. Hvala g. darovalcu in prostnja cenjenim gg. tovaršem, da ga posnemajo. Obnem spominjamo lepo udomačene navade: odkup od prazniških in novoletnih voščil družbi naši v korist. Te vrste čestitk zbiramo prav mnogo. — Neka družba v Črkvici je izročila družbi sv. Cirila in Metoda srečko državne loterije, ki je bila vlečna. Ljubljanska kreditna banka je na to izplačala 8 K 80 v brez odbitka provizije. Za take srečke naša lepa hvala in priporočilo. — Prva česka spl. del. družba za zavarovanje na življenje v Trstu je nakazala 175 K 56 v provizije od polic, sklenjenih v prid družbi. Hvala iskrena!

Cenarjerna popisovalna pola. Kakor vsak državljan, mora tudi cesar izpolniti popisovalno polo za ljudsko štetje. Izpolnil jo je tako že Franc Jozef I., cesar avstrijski, kralj češki in apostolski kralj ogleški. Občevalni je bil namši. Svoji premoženjskih razmerov ni navedel.

Na Ogrskem so zopet pokale žandarske puške. V vasi Galac na Sedmograškem je bila volitev župana. Prebivalstvo te vasi, ki so večinoma Rumuni, je postavilo svojega kmečkega kandidata. Vrhovni sodnik pa ni hotel nič o tem slišati. Kmetje so se zelo razburili ob tem kratenju njih pravic. Vrhovni sodnik pa je poklical žandarje, ki so kratkoma oddali v odstranitev „nevarnosti“ nekoliko galv. En kmet je bil takoj mrtev, eden je čez dve uri umrl, več kmetov je težko poškodovanih. Taka je že večkrat dokazana civilizacija „kulturnih“ madžarskih fevdalcev.

Novo! Računokar je izšel naj-novejši, sankcionirani **Občinski red in občinski volilni red za Kranjsko**

Cena 60 vit. Dobiva se v naši tiskarni, v Nar. knjigarni in L. Schwentnerju v Ljubljani.

Kako dolgo se sme breje krave molsti? Jako napačno je, ako se breje krave molze dekier ne stori, kajti pri tem trpi tele in krava. Teletu primanjkuje hrane, krava pa oslabi in daje po otelitvi le malo mleka, ker se vime ni zadosti odpočilo. Zato je dobro, da se kake 3 mesece pred porodom preneha z molžo. So pa krave dobre mlekarice, katere molzejo tudi do zadnjega dne. To se pa ne sme depustiti. Vimenu je treba počitka. Vsaj šest tednov pred porodom kaže z molže prenehati, da se tele tem hitreje in boljše razvije. Ikušnje nas namreč uče, da nam dajejo krave, katere smo zadnji čas v miru pustili, po porodu dosti več mleka, nasprotno pa ga izgube one, katere smo do zadnjega molzli. Z molžo je treba počasi ponehavati, da se vime počasi osuši. Namesto po trikrat, molsti je najprej po dvakrat na dan, teden dni pa le še po enkrat. Nadalje pa je molziti šele v daljših presledkih, torej vsak drug dan, dokler se vime popolnoma ne osuši. Če se dobri mlekarici na ta način mleko ustavi, se ni bati, da bi oslabela, ampak bo to v korist kravi, teletu in še živorejca. V takem slučaju bo ne le tele veliko krepkeje razvito, ampak bo imela krava po otelitvi mnogo več mleka kot pa, če bi jo molzel do otelitve.

Kako se rešuje kmečke vprašanje v Bosni. Ivan in Jakob Pejar v selu Veliki Ogrodjenik pri Mostaru obdelavata svojo zemljo, odkar pomnita za sebe in trdita, da so to zemljo obdelavali tudi že njun oče, praded in vsi njuni predniki. Njun aga, t. j. oni, ki nič ne dela, ampak pride samo po svojo tretjino pridelka s te zemlje, je „po milosti božji“ beg. Mujaga Balić. Begu se je zahotelo, da spodi te svoje kmete z zemlje ter jih v to svrhu toži. Pravda je trajala 5 let in siromašni kmetje izgube pravdo. Beg pride s svojimi ljudmi na „svojo“ zemljo ter poruši siromašnim kmetom hlev in hišo, tako da so ostali siromaki s svojimi otroci pod milim nebom. — Na ta način se rešuje kmečko vprašanje v Bosni. Mi se le čudimo, da si o tem kmečkem vprašanju toliko ljudi razbija glavo; najhitreje se to reši po zgornji primeri: Agi ali begu dati nekoliko c. kr. žandarjev, kmete spoditi in — vprašanje je rešeno.

Umetnost in književnost

Tvrška Freytag & Berndt, Dunaj, VII. Schottenfeldgasse 62, je izdala za leto 1911 prometni zemljevid. Cena 2 K 40 v je jako nizka, če upoštevamo praktično vrednost tega zemljevida, ki obsega vse postaje Avstro-Ogrske, enotirne in dvotirne železnice, brzovozne črte, poštno in avtomobilsko svezje, vse poštno postaje in medsebojno razdalje vseh važnih prometnih točk v kilometrih. Zraven tega vsebuje zemljevid tudi koledar za leto 1911 ter je zaradi tega prikladen, da se ga v javnih lokalih, v solah i. t. d. ebese na stene.

V naši tiskarni prične v kratkem izhajati izviren socialno-političen roman

Deset let v peklju.

Spisal dr. Radovan Pavel.

na kar občinstvo že danes opozarjamo.

Naročila sprejema tiskarna v Kranju.

Najbolj varno naložen denar v celom političnem kranjskem okraju!!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

7 26-26

Splošni rezervni zaklad (lastno premoženje) nad **278.000 kron.**

Koncem leta 1909: Stanje hranilnih vlog nad 4.550.000 kron, posojil na zemljišča 2.960.000 kron ter posojil občinam 484.000 kron.

Ta najstarejši denarni zaveč v Kranju uraduje na rotovžu vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne, ob smanjih in tržnih dneh pa tudi od 2. do 4. ure popoldne.

4 1/4 %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvigljene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglasati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svoje davčne močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Hranilnica posoja na zemljišča po 5% na leto in na amortizacijo v 36 letih, tako da na primer dolžnik v teku 36 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 8 krone.

Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih hranilnic in posojilnic kot gotov denar, ne da bi se prekinile obrestovanje.